

Concretisering Basisondersteuning.

26 mei 2020

EINDVERSIE (9)

J. Gerards directeur a.i.

Vooraf

Om het niveau van basisondersteuning op onze scholen in kaart te brengen, is met de ondersteuningscoördinatoren een praktische concretisering gemaakt van de algemene beschrijving 'basisondersteuning' uit Bijlage 6 van het Ondersteuningsplan 2019-2023. Op deze uitwerking zullen de kwaliteitsmetingen Perspectief op School (PoS) en de ontwikkelingsplannen van scholen worden afgestemd.

Basiskwaliteit

Het samenwerkingsverband gaat uit van basiskwaliteit (basisarrangement) op al onze scholen. Het waarderingskader met oordeel van de onderwijsinspectie biedt zicht op drie elementaire vragen over de betekenis van het onderwijs voor leerlingen: leren ze genoeg (Onderwijsresultaten), krijgen ze goed les (Onderwijsproces) en zijn ze veilig (Schoolklimaat). De standaarden in deze drie gebieden geven gezamenlijk de basiskwaliteit van het onderwijs weer zoals de leerling dat ontvangt. De gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer zijn voorwaardelijk voor (het voortbestaan van) de kwaliteit.

Basisondersteuning en Schoolondersteuningsprofiel

Leerlingen die meer begeleiding behoeven hebben recht op *passende* ondersteuning. De school van inschrijving is hiervoor verantwoordelijk (zorgplicht). De basisondersteuning beschrijft het minimum ondersteuningsniveau dat verwacht wordt van alle scholen. *Leerwegondersteuning is een onderdeel van de basisondersteuning voor leerlingen van het vmbo en specifiek aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen is een onderdeel van de basisondersteuning voor leerlingen op het havo/vwo.* Portvolio streeft naar een zo groot mogelijke diversiteit in het ondersteuningsaanbod van de verschillende scholen, zodat alle scholen gezamenlijk een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen ontwikkelen voor alle leerlingen van de regio.

(Referentie: pagina 15 Ondersteuningsplan Portvolio 2019-2023)

In ons samenwerkingsverband investeren we in een levend kennisnetwerk dat aansluit op de grote diversiteit aan leerlingen en hun ondersteuningsvragen. Portvolio stimuleert het delen van expertise en samenwerking tussen scholen (VO-VO, VO-VSO en VSO-VSO) om de kans op maatwerk voor leerlingen te vergroten. We organiseren dat scholen meer bij elkaar in de keuken kijken, toegang hebben tot elkaars best practises, weet hebben van elkaars (specialistische) kennis en die ook breed beschikbaar stellen.

Versterking Basisondersteuning

De ondersteuning op de scholen is zichtbaar, concreet en meetbaar gemaakt met behulp van het instrument Perspectief Op School. De VO-scholen in ons samenwerkingsverband toetsen zichzelf jaarlijks aan het gedefinieerde minimumniveau voor basisondersteuning (zelfevaluatie). Het instrument daartoe heet Perspectief op School en is ontwikkeld door de Onderwijs Innovatie Groep. Deze toetsing wordt tevens gebruikt om het schoolondersteuningsprofiel te actualiseren.

(Referentie: pagina 16 Ondersteuningsplan Portfolio 2019-2023)

In 2020 zal elke school zichzelf toetsen (via PoS) aan deze concrete uitwerking van de basisondersteuning. Deze meting biedt richting voor het maken van een ontwikkelplan voor de 'versterking van de basisondersteuning' als een gezamenlijke opdracht gesteld in ons Ondersteuningsplan. Het nieuwe decentraal verdeeld budget AB kan hierop worden ingezet. Alle scholen hebben in 2020 hun schoolondersteuningsprofiel (SOP) geactualiseerd, waarin duidelijk wordt gemaakt in hoeverre de school voldoet aan het vereiste niveau van basisondersteuning, waar ontwikkelpunten liggen en op welk terrein er in de school extra ondersteuning of arrangementen beschikbaar zijn.

Extra ondersteuning

Voor leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften die de basisondersteuning overstijgen, stelt de school een ontwikkelingsperspectief op (OPP). Hierin beschrijft de school de onderwijsdoelen voor die leerling. Welk niveau wordt nagestreefd? Wat gaat de leerling doen na de opleiding? Ook staat beschreven welke extra begeleiding de school biedt. De school overlegt met de ouder(s) of verzorger(s) van de leerling over de invulling van het ontwikkelingsperspectief.

(Referentie: pagina 16 Ondersteuningsplan Portfolio 2019-2023)

Ambulante begeleiders (toekomstige schoolcoaches) zijn met name bedoeld ter ondersteuning van docenten; zodat de docenten zelf de passende begeleiding kunnen bieden aan de leerlingen. Uiteraard zullen de schoolcoaches ook (blijven) ondersteunen op individueel maatwerk voor leerlingen.

Speciaal Onderwijs

Als de reguliere school niet (meer) aan de onderwijsbehoeften van een leerling kan voldoen, volgt aanvraag TLV voor een verwijzing naar het VSO waar speciale ondersteuning beschikbaar is. Voor leerlingen die voldoen aan de PRO-criteria is na afgifte TLV PRO praktijkonderwijs beschikbaar.

Beschrijving Basisondersteuning SWV VO Portfolio

Voor de algemene beschrijving van de basisondersteuning in bijlage 6 van het Ondersteuningsplan is geput uit het referentiekader Passend Onderwijs en het indiceren vanuit onderwijsbehoeften (de 5 IVO velden) en de principes van het handelingsgericht werken (HGW).

(Referentie: pagina 44 e.v. **Bijlage 6** Ondersteuningsplan Portfolio 2019-2023)

	Standaarden
Deel 1 Organisatie en inzet middelen	0. De school rapporteert jaarlijks de inzet en opbrengst van de ondersteuningsmiddelen en maakt ondersteuning zichtbaar in het School Ondersteuningsprofiel.
Deel 2 Basiskwaliteit	1. Oordeel Onderwijsinspectie. 2. De school voert beleid op het gebied van leerling ondersteuning. 3. De school heeft een effectieve ondersteuningstructuur, werkt planmatig en handelingsgericht en versterkt de handelingsbekwaamheid en competenties van haar personeel.
Deel 3 Basisondersteuning Groepsaanbod	4. Leerlingen ontwikkelen zich in een veilige schoolomgeving. 5. De school heeft continu zicht op de ontwikkeling van leerlingen en werkt opbrengstgericht. 6. Docenten beschikken over voldoende didactische en pedagogische vaardigheden. De school versterkt de handelingsbekwaamheid en competenties van haar personeel. 7. Docenten zijn in staat preventieve en lichte ondersteuning te bieden aan de leerlingen. 8. Leerwegondersteuning (lwo/dop) is aanwezig op alle vmbo scholen en aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen is aanwezig op alle havo-vwo scholen. 9. De school betreft ouders en leerlingen nauw bij de school en de ondersteuning.
Deel 4 Maatwerk Individueel aanbod curatieve ondersteuning	10. Voor een leerling die individueel maatwerk op school nodig heeft, stelt de school een ontwikkelingsperspectief OPP op en voert dit uit.
Deel 5 Doorgaande lijn en samenwerking met partners	11. De school draagt leerlingen zorgvuldig over. 12. De school werkt samen met relevante (jeugdzorg) partners in en om de school.

Geconcretiseerd betekent bovenstaande in SWV Portfolio het volgende:

Deel 1

Standaard 0. De school* rapporteert jaarlijks de inzet & opbrengst van de ondersteuningsmiddelen.

1. De school rapporteert jaarlijks in een format van Portfolio de inzet en activiteiten vanuit de ondersteuningsmiddelen: basisondersteuning en inzet schoolcoaches (AB) bij versterking basisondersteuning en inzet individuele OPP's.	
2. De school rapporteert jaarlijks de resultaten (opbrengsten) van de ingezette ondersteuning onder andere via Perspectief op School.	

* 'De school' wil zeggen schoolleiding en ondersteuningscoördinatie samen.

Deel 2

Standaard 1. Basiskwaliteit (inspectieoordeel).

1. De school heeft recent een voldoende beoordeling gekregen van de onderwijsinspectie.	

Standaard 2. De school voert een helder beleid op het gebied van leerlingenondersteuning.

1. De school heeft een duidelijke visie op het bieden van ondersteuning aan leerlingen.	
2. De school heeft de begeleidingsstructuur en het werkproces inzake leerlingenondersteuning geconcretiseerd.	
3. Deze visie is vastgelegd in het schoolondersteuningsprofiel (SOP).	
4. Het schoolondersteuningsprofiel is actueel en beschreven in het format 2020 SWV.	
5. De school evalueert jaarlijks de leerlingenondersteuning en maakt daarvan een verslag. Dit verslag is beschikbaar voor (alle scholen van) Portfolio.	
6. De school heeft de acties gericht op versterking van de basisondersteuning opgenomen in het schoolontwikkelingsplan.	
7. Het schoolondersteuningsprofiel is gepubliceerd op de website van school.	

Standaard 3. De school heeft een effectieve ondersteuningsstructuur, werkt planmatig en handelingsgericht en versterkt de handelingsbekwaamheid en competenties van personeel.

1. De school heeft minimaal één ondersteuningscoördinator die voldoende gefaciliteerd is voor deze taak. Hij/zij regisseert en organiseert de ondersteuning voor leerlingen van de school en voert intern overleg en met externe samenwerkingspartners zodanig dat de leerlingen de juiste ondersteuning krijgen geboden op en rond school.	
2. De school heeft een ondersteuningsteam.	
3. Het ondersteuningsteam beschikt over specialisten, die: - individuele begeleiding kunnen bieden aan leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoefte(n) - personeel kunnen adviseren bij de aanpak en begeleiding van leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoefte(n) - ingezet kunnen worden voor deskundigheidsbevordering en versterking basisondersteuning.	

4. Het ondersteuningsteam bereidt adviesaanvragen TAC of verwijzing naar een andere school of het speciaal onderwijs of een tussenvoorziening voor.	
5. De school heeft een aanbod voor leerlingen met: <ol style="list-style-type: none"> Dyslexie en werkt volgens het dyslexie-protocol. Dyscalculie en werkt volgens het dyscalculie-protocol. 	
6. De school heeft een beredeneerd en effectief ondersteuningsaanbod voor leerlingen met onderwijsbehoeften ten gevolge van: <ol style="list-style-type: none"> Sociaal economische en sociaal culturele factoren (onderwijskansen) Lichte gedragsproblemen Autistische kenmerken (ASS) Depressies, druk via sociale media en vermijdingsgedrag Middelenverslaving en gaming NT2 problematiek 	
7. Op school is kennis en kunde beschikbaar (te maken) voor ondersteuning bij slechtziendheid, slechthorendheid, (fijn) motorische beperkingen of rolstoelafhankelijkheid.	
8. Indien nodig draagt de docent zorg voor systemische aanpassingen (zoals aangepaste toetsing).	

Deel 3

Standaard 4. Leerlingen ontwikkelen zich in een veilige schoolomgeving.

1. De school heeft een positief schoolklimaat waar leerlingen, ouders en teamleden zich fysiek en sociaal veilig voelen en heeft daartoe een protocol sociale veiligheid.	
2. De school heeft een anti-pestprotocol en hanteert regels voor veiligheid en omgangsvormen (incidenten voorkomen en incidenten afwikkelen).	
3. De school heeft een vertrouwenspersoon.	
4. De school hanteert de meldcode huiselijk geweld (Veilig Thuis).	
5. Het personeel gaat vertrouwelijk om met informatie van leerlingen en ouders (AVG wet privacy 2018).	
6. De school heeft een verzuimcoördinator die structureel samenwerkt met het ondersteuningsteam en met de leerplichtambtenaar en schoolarts om langdurige schooluitval te voorkomen of op te lossen.	
7. De school administreert en volgt nauwlettend geoorloofd en ongeoorloofd verzuim door middel van een verzuimprotocol en rapporteert dit aan leerling, ouders en leerplichtambtenaar.	
8. De school volgt ziektemeldingen actief op en maakt i.s.w. met de leerplichtambtenaar en betrokken instanties voor elke thuiszitter binnen 4 weken een terugkeerplan. Langdurig thuiszitten wordt voorkomen.	

Standaard 5. De school heeft continu zicht op de ontwikkeling van leerlingen en werkt opbrengstgericht.

1. De school werkt met een volgsysteem en de leerlingendossiers zijn up-to-date.	
2. Docenten signaleren tijdig leerproblemen door toetsing en observaties.	
3. Docenten signaleren tijdig opvoed- en ontwikkelingsbehoeften van leerlingen.	
4. Ten minste 2 maal per jaar worden de resultaten van de leerlingen geanalyseerd op school-, groeps- en individueel niveau en aan de ouders en leerlingen teruggekoppeld.	

**Standaard 6. Docenten beschikkend over voldoende didactische en pedagogische vaardigheden.
De school versterkt de handelingsbekwaamheid en competenties van haar personeel.**

1. Alle docenten zijn basiscompetent: pedagogisch, interpersoonlijk, vakinhoudelijk, didactisch, organisatorisch, op samenwerking en reflectief (Competentieprofiel VO) of er ligt een individueel ontwikkelplan (POP) om deze te versterken.
2. Alle onderwijsgeevenden op school werken handelingsgericht en verbeteren (in teamverband) hun handelingsgerichte vaardigheden.
3. Het personeel wordt gestimuleerd en gefaciliteerd voor deelname aan lerende netwerken m.b.t. uitwisseling kennis en ervaring op leerlingenondersteuning.

Standaard 7. Docenten zijn in staat preventieve en lichte onderwijsondersteuning te bieden.

1. Alle docenten hebben basiskennis van de doelgroep(en) en leerwegen van de school.
2. Docenten hebben basiskennis en vaardigheden op het gebied van (lichte) leer- en ontwikkelingsaanpak:
  - Zij verkennen en benoemen concreet de onderwijsbehoeften van leerlingen;
  - Zij maken keuzes in aanbod en aanpak om passend te arrangeren op onderwijsbehoeften;
  - Zij werken samen met ouders en betrekken hen als ervaringsdeskundige en partner bij de analyse en het bedenken en uitvoeren van de aanpak.
  - Zij reflecteren op eigen gedrag en het effect daarvan op leerlingen, ouders, collega's;
  - Zij gaan in hun houding en gedrag nadrukkelijk uit van wat wel kan (ondanks belemmeringen);
  - Zij creëren bij hun leerlingen eigenaarschap van het cognitief, sociaal en persoonlijk leerproces door een eigen rol en verantwoordelijkheid bij het vaststellen van behoeften, doelen en aanpak;
  - Zij werken planmatig en cyclisch aan de leer- en ontwikkeldoelen voor de groep en differentiëren naar sub-groepjes en mogelijk individuele leerlingen;
3. Docenten hebben basiskennis en vaardigheden op het gebied van (lichte) sociaal-emotionele en gedragsbelemmeringen:
  - Zij kunnen omgaan met stil en teruggetrokken gedrag;
  - Zij kunnen vertrouwend gevend omgaan met faalangst, met problemen met zelfvertrouwen of weerbaarheid;
  - Zij kunnen omgaan met gedrag voortkomend uit kenmerken van het autistisch spectrum;
  - Zij kunnen regulerend omgaan met druk en impulsief gedrag en omgaan met pesten;
  - Zij kunnen stimuleren bij motivatie problemen.

Standaard 8. Leerwegondersteuning (lwo/dop) is aanwezig op alle vmbo scholen en er is aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen aanwezig op alle havo-vwo scholen.

1. De school werkt met kleine leergroepen voor leerlingen in leerwegondersteuning (lwo)
2. Alle docenten die met betreffende groepen werken hebben basiskennis en vaardigheden voor de omgang met leerlingen met meer of minder dan gemiddelde intelligentie.
3. De ondersteuning is gericht op het verminderen van leerachterstanden en leerbelemmeringen, verbreding, verdieping en/of versnelling.
4. Er is voor deze leerlingen extra mentoraat en studievoordigheidstraining beschikbaar.
5. De school heeft een beredeneerd en effectief ondersteuningsaanbod voor leerlingen met onderwijsbehoeften ten gevolge van:
  - a. leerachterstanden en/of lage intellectuele vermogens (lwo/dop)
  - b. hoge intellectuele vermogens al dan niet in combinatie met leerachterstanden (hb plusgroepen)

NB Omdat lwo en hb in de basisondersteuning vallen is het maken van een OPP niet verplicht.

Standaard 9. De school betreft ouders en leerlingen nauw bij de school en ondersteuning.

1. Docenten betrekken leerlingen bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten de ideeën en oplossingen van leerlingen.	
2. Ouders, leerling en mentor (of betrokken docenten) worden altijd betrokken bij de formulering van een hulpvraag, aanvraag voor ondersteuning of TLV.	

Deel 4

Standaard 10. Voor een leerling die een individueel maatwerkarrangement op school nodig heeft, stelt de school een ontwikkelingsperspectief OPP op en voert dit uit.

1. Voor een leerling die meer ondersteuning nodig heeft dan in de basisondersteuning kan worden geboden, stelt de school in overleg met ouders een plan (OPP) op. (VSO en PRO stellen voor iedere leerling een OPP op.)	
2. De school gebruikt een format OPP dat voldoet aan de wettelijke criteria. De ontwikkelingsperspectiefplannen bevatten minimaal een omschrijving en onderbouwing van het te verwachten uitstroomniveau en -bestemming; een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling; helder geformuleerde tussen- en einddoelen en de te bieden ondersteuning.	
3. De school maakt samen met de leerling en de ouders afspraken over de begeleiding (inzet middelen en expertise) en wie waarvoor verantwoordelijk is. Met ouders wordt - naar overeenstemming gezocht op het uitstroomperspectief in het OPP (het wat) en - instemming gevraagd op het handelingsdeel van het OPP (het hoe).	
4. De leerlingen ontvangen onderwijs en ondersteuning zoals beschreven in het OPP en de school houdt zicht of de ontwikkeling volgens planning verloopt.	
5. Het OPP gaat uit van de IVO velden en wordt tenminste twee keer per schooljaar met ouders en leerling geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.	

Deel 5

Standaard 11. De school draagt leerlingen zorgvuldig over.

1. Bij alle leerlingen vindt (digitale) overdracht plaats, daar waar mogelijk via Onderwijs Transparant.	
2. De ontwikkelingsperspectieven op school sluiten zo goed mogelijk aan bij de evaluatie van het ontwikkelingsperspectief van de vorige scholen.	
3. Leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften worden altijd (warm) middels een gesprek overgedragen. Dit geldt zowel voor de overdracht vanuit BAO of VS(B)O als naar het MBO. (Mits instemming ouders en leerling van 16 jaar en ouder.)	
4. De school volgt (door) verwezen leerlingen tenminste gedurende 1 jaar.	
5. Als er een terugkeerperspectief is (bij een kortdurende TLV) blijft de school betrokken bij de verwezen leerlingen naar het VSO.	

Standaard 12. De school werkt samen met relevante (jeugdzorg) partners in en om de school .

1. De school zoekt actief samenwerking met (speciale) scholen binnen het SWV.	
2. De school zoekt de structurele samenwerking met (gemeentelijke en private) jeugdzorgpartners waar noodzakelijke interventies haar eigen kerntaak overschrijden.	
3. De school verwijst in haar schoolgids en website tenminste naar SWV Portfolio en actieve jeugdhulppartners.	
4. In het geval dat naast onderwijsondersteuning ook jeugdhulp nodig is, worden er heldere afspraken gemaakt met de diverse instanties m.b.t. wie waarop de regie voert.	